

Naturvandring i mytisk landskap

Turen fra Virvassdammen til Bolna er en vandring i vakker natur, som samtidig også er et gammelt mytologisk landskap.

Et landskap med rikt planteliv og arts mangfold som bamsesfar til tider er en del av. Oppe på fjellviddene kan man møte store flokker tamrein. Turistforeningen har merket løype hele veien, og terrenget er lettgått.

I dagene før min planlagte tur opp Virvassdalen i Rana er det bjørn som sifeler nyhetene i media. Lokalbefolkningen på kaffeen i Krokstrand lar seg ikke affisere. - Det har alltid vært bjørn her, men jeg har aldri sett den. Tror du den står og venter på deg? Et avvæpnende smil demper den typisk nordnorske direkteten noe.

Etter noen triste, regnfulle sommerker, er det en nydelig augustdag når jeg begir meg ut på tur. Det gode været har gitt nytt håp til myggen, men ikke nok til at den

NATURSKJØNT: En stille, liten tjuv ved Gaffelberget.

greier å påvirke den store opplevelsen det er å vandre i denne fjeldalen. Meldingene for de kommende dagene sier sol, og planen min er å tilbringe noen netter i felt til fjells. Friheten og stillheten her har en oppløftende virkning.

Da jeg smurket bilen opp den smale grusveien la jeg merke til at dalen er full av kvann. Før i tiden ble den regnet som det reneste universalmiddel, noe som gjenspeiler seg i dens latinske navn: *angelica archangelica*. I gamle dager var sykdom og uhykke knyttet til troen på usynlige krefter. Da kan man forstå hvordan kvann, som omtrent ble regnet for å «hjelp mot alth, fikk slike vakre navn. Engelrot. Det jeg som tur-gårer vet, er at den dufter av en spesiell og aromatisk lukt når man gnir fingertuppene mot belgposen som så karakteristisk henger under stilkene.

Virvassdalen i medio august er full av vakre og fargerike planter som fyller sansene. Jeg greier bare å navngi noen få, som gullris og marikåpe. Lenger opp finner jeg

rosenrot. Jeg finner en liten bit, rensker av skallet og tygger i meg litt. Kanskje kan det hjelpe i de kommende mobakkene.

Oppe på de vakre fjellviddene har Rana Turistforening satt opp ei lita koi ved fjellet Tjarras. Den er ikke mer enn snaut 9-10 kvm, men kommer som en kjætkom-men overraskelse når den som går sin første tur her kanskje har strevet med regn og tåke. Været kan skifte fort her oppe på omlag 1000 meters høyde. Mang en turgåer har fått varmet seg her, og mange har lagt igjen hilsninger i hytteloka. Både lokale og langveisfærende har vært her.

Ikke langt unna ligger fjellet Auronasa som i gammel samisk tro var regnet som hellig. Ifølge skrifter etter Ole Tobias Olsen var det i gamle dager en noadeskole her. Altså en «trollmannsskole», og det lenge før Harry Poters tid! Samiske sjamaner – noader – fra et stort område møttes her for å øve, konkurrere og utveksle kunnskaper. Kunnskaper som ble regnet for livsviktige og essensielle.

Sentralt i den gamle samiske noaidetroen var spesielle hellige fell som kaltes saivve. Når sjamanen holdt sine seremonier påkalt han kreftene som fantes i slike fell. De norske misjonærene på 1700-tallet omtalte selvsagt det hele som «djæfulens værkt», og kristningen som fulgte - samt forskningingen i nyere tid - var hard. Det er vanskelig forstå hvordan folk i gamle dager følte og tenkte. Men også blant oss moderne mennesker er det få som ikke føler på et velvære når vi tilbringer tid i naturen. Kanskje kan noe av fjellenes magi forklares med at de vekker assosiasjoner til noe utforandertlig, og dermed gir en følelse av tidløshet og væren?

Der ute, oppe på fjellviddene, åpner et stort rom seg i det indre. Et rom som spiller de åpne viddene, og gjør at tanker og begreper mister litt feste, flyker forbi som skyene mot den blå himmelen.

Tekst og foto: Torstein Simonsen

KVANN: Før i tiden ble kvann regnet som det reneste universalmiddel, noe som gjenspeiler seg i dens latinske navn: *angelica archangelica*.

REIN PÅ SNØFLEKK

TAKEN LETTER: Været kan skifte fort her oppe, på omlag 1000 meters høyde.